

ושם אמו שלומית בת דברי

ויקרא כד, א.

לימוד זכות על שלומית בת דברי

"[1] גל נעול אחותי כלה ... שלא נמצא אחד מהם פרוץ בערנה, תדע לך שהיה כן, אחת היתה ופרסמה הכתוב, שנאמר [2] ושם אמו שלומית בת דברי למטה דן", "להודיע שבחן של ישראל שלא נמצא בהם אלא זו ופירסמה הכתוב".

ויש להוסיף בלימוד זכות על ישראל – מצד הענין דאהבת ישראל ואחדות ישראל – אפילו בנוגע ל"שלומית בת דברי" עצמה.

ובהקדמה: אמרו חכמינו זכרונם לברכה [3]: "בגנות בהמה טמאה לא דיבר הכתוב", ואם כן, היתכן שהתורה תדבר בגנותה של בת ישראל – "ושם אמו שלומית בת דברי", "פרסמה הכתוב"?!"

אלא ודאי בהכרח לומר שבענין זה יש מעלה גם עבור "שלומית בת דברי" עצמה (לא רק עבור אחרים שילמדו כו' [4]) – שזכתה שעל ידה יתגלה ויתפרסם שכל ישראל הם במעמד ומצב ד"גן נעול" – "תדע לך שהיה כן, אחת היתה ופרסמה הכתוב", "להודיע שבחן של ישראל שלא נמצא בהם אלא זו ופירסמה הכתוב".

ועד שנתפרסם הדבר בכל העולם כולו, גם אצל אומות העולם – שכן, כאשר אומות העולם "היו מונין את ישראל, ואומרים, ויעבידו מצרים את בני ישראל, אם בעשותן הן מכריחין, כל שכן בגופן ובנשותיהם" [5]

(אם בגופם היו מושלים קל וחומר בנשותיהם[6]), עד כדי כך, שטוענים שיש להם ראייה מ"קל וחומר", אחת המדות שהתורה נדרשת בהן – הנה "באותה שעה אמר הקב"ה אחותי כלה גן נעול", וענין זה מתפרסם, כאמור, בזכותה ועל ידה של "שלומית בת דברי"!

ויתירה מזה יש לומר, שמעשיה של "שלומית בת דברי" נעשו מלכתחילה לשם כוונה זו – כדי שיפרסמה הכתוב, ועל ידי זה ינודע ויתפרסם "שבחן של ישראל שלא נמצא בהם אלא זו ופרסמה הכתוב", ואילו כל ישראל – הם במעמד ומצב ד"גן נעול אחותי כלה"!

ולאלו ה"תְּמֵהִים" היתכן לומר לימוד זכות כזה על "שלומית בת דברי" – מצינו דוגמתו ב"מקושש עצים": "מקושש עצים" – "לשם שמים נתכוין"[7], דמְכִינן שלא ידעו עדיין באיזה מיתה דנין מחלל שבת (כמו שכתוב[8] "ויניחו אותו במשמר כי לא פורש מה יעשה לו", לא היו יודעים באיזו מיתה ימות[9]), עמד וחילל שבת כדי שימות וילמדו כל ישראל באיזו מיתה דנין מחלל שבת.

[ובנוגע לקושיה "היאך חטא באיסור שבת כדי לידע באיזה מיתה דנין המחלל שבת" – כבר תירצו[10], ד"כיון שלא היה צריך למלאכה זו אלא לידע באיזה מיתה כו', הוזה ליה מלאכה שאינה צריכה לגופה, כמו חופר גומא ואין צריך לעפְּרָה שהוא פטור לרבי שמעון. ומיהו הוא ודאי דהיה חייב מיתה בידי אדם, שלא ידעו העדים שהִתְּרוּ בו שהוא עשה על דעת זו, ואינן אלא דברים שבלב כו'"].

ועל דרך זה יש לומר בנוגע ל"שלומית בת דברי" – כדי להוסיף, כאמור, באהבת ישראל ואחדות ישראל – שכוונתה היתה "לשם שמים"; "להודיע שבחן של ישראל".

ואין צורך להבהיר מהי ההשתדלות בלימוד זכות על שלומית בת דברי, או מקושש עצים – שהרי מדובר אודות בן אברהם יצחק ויעקב ובת שרה רבקה רחל ולא... ולא עוד, אלא יהודים כאלו שזכו לכך ששמותיהם נתפרשו בתורה!

והגע בעצמך: בפירוש המשניות[11] כותב הרמב"ם ש"אין הפרש בין – ובני חם כוש ומצרים, ושם אשתו מְהִיטְבָּאל, ותמנע היתה פלגש, ובין - אנוכי ה' אלוקיך ושמע ישראל, כי הכל מפי הגבורה". ואם הדברים אמורים בפסוק המדבר קודם מתן תורה, ובנוגע לאומות העולם – בפסוק המדבר לאחרי מתן תורה, ובנוגע לישראל, על אחת כמה וכמה!

ויתירה מזה – שעל ידם ניתנספו ענינים חדשים בתורה, הן בנוגע למקושש עצים – בירור בהלכות שבת, ועל אחת כמה וכמה בנוגע לשלומית בת דברי – פירסום שבחן של ישראל !

ויש להוסיף, שכללות הענין דלימוד זכות על ישראל, גם על אלו שבגלוי ובחיצוניות כו' – מודגש במיוחד ביום השבת: איתא בזהר[12] - שאומרים גם בקבלת שבת – "פד עיל שבתא .. כל דינין מתעברין מנה .. וכל שולטני רוגזין ומארי דדינא כולהו ערקין נאָתעברו מנה". ומובן שבהבטל כל עניני דינים כו' – הרי בודאי יכולים בנקל (ובמילא צריכים) ללמד זכות על כל אחד ואחת מישראל, מבלי הבט כלל על מעמדו ומצבו בגלוי ובחיצוניות.

ומכיון שכן, יכול להיות הענין דאהבת ישראל ואחדות ישראל בתכלית השלימות.

קטע משיחת ש"פ במדבר, ער"ח סיון, בלתי מוגה.

תו"מ ה'תשמ"ו ח"ג ע' 432

- [1] ויק"ר פל"ב, ה. שהש"ר ד, יב.
- [2] ויקרא כד, יא.
- [3] ב"ב קכג, א. וראה פסחים ג, א.
- [4] ראה לקו"ש ח"י ע' 26.
- [5] שהש"ר שם.
- [6] פרש"י פינחס כו, ה.
- [7] תוד"ה אפילו – ב"ב קיט, ב.
- [8] שלח שם, לד.
- [9] סנהדרין עח, ב.
- [10] חדא"ג מהרש"א שם. וראה לקו"ש שלח תשמ"ה.
- [11] סנהדרין פ' חלק ביסוד השמיני.
- [12] ח"ב קלה, רע"ב.

פרויקט זו נוסד בימי השבעה לזכרון ולעיינ הרב גבריאל נח זוגתו רבקה הי"ד
- שלוחי כ"ק אדמו"ר במומבאי, אינדיא

נדפס ומופץ ע"י הרה"י ר' שלמה לרר ומשפחתו שיחיו
שלמה נחמ"ה, צביה זלאטע רייזל, שמואל, מנחם מענדל, ישראל אריה לייב, יוסף יצחק,
שניאור זלמן, חיה מושקא, אברהם דוד, אהרן, חנה